Ч. 150 Пятниця 8 (20) липня 1894. Рік IV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за вложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в Адміністрациї „Ґазети Львівскої" і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Конець змови американьских робітників.

Всї були цікаві, як скінчить ся величезна змова американьских робітників, котра трохи не перейшла в революцию. Так тепер уже знаємо, що обі спорячі сторони пристали на мировий суд. Порядок в державі привернено вже о стілько, що поїзди зелїзничі вже їздять без перепони. Судиєю мировим єсть поважний чоловік, бо сам президент Клевленд, котрий при тїй змові показав ся дуже енерґічним. Спершу не знав він собі дати ради. Яко зверхник републики шукав якоїсь леґальної дороги до енерґічного виступу в державі Іллїнойс, в котрій лежить місто Чікаґо. Але ґубернатор і правительство Іллїнойсу противилось зарядженям Клевленда і аж, коли кров полила ся і настали пожари та рабунки, згодили ся на заведене стану облоги в Чікаґо і околици. В Іллїнойс і Чікаґо місцева мілїция не хотїла лучити ся з присланим войском, аж бурмистр Гопкінс погодив їх. Виявили ся спори, чи президент має право посилати войско до сполученої держави — і при тїй нагоді показало ся, що конституция, дана тому сто лїт, на тепер для 70-мілїонової держави недостаточна. Доки нема більших пригод, то ще на зверх сполучені держави жиють в згоді; коли-ж лучить ся який більший розрух, против котрого треба енерґічно виступити, тоді являють ся спори о компетенцию, безрадність і нелад.

Центральне правительство унії північно-американьскої не має впливу на поодинокі свої держави; таке тепер виявило ся з нагоди страйку. Тимчасом такі незвичайні випадки, як остатний, вимагають і незвичайних способів заради, сильної руки центрального правительства — а та рука звязана. Самі-ж поодинокі держави також не приготовані на такі великі пригоди — і з того повстає нелад. Американцї уважають своє урядженє за ідеальне в порівнаню з урядженями инших країв і держав, так що й не хотять думати про нові реформи. Говорили, що остатний страйк спонукає унїю до реформи конституциї, але мабуть до того не прийде. Американцї в тім зглядї консерватисти. Кілька разів забирано ся вже до зміни, тай покинули саму думку про се.

Змову полагодить суд мировий. Робітники заявили, що пристануть на рішенє суду, а здає ся, що і підприємцї пристануть на рішенє такого суду, до котрого належить Клевленд. Президент Клевленд здобув собі в той спосіб нову заслугу для мира унїї, раз енерґічним виступом для привернення порядку, а друге, що сам взяв на себе погодженє спірних сторін. Се признають президентови всї полїтики.

Перегляд полїтичний.

Є. В. Цїсар потвердив ухвалу галицкого Сойму що-до кредиту на підпору будови зелїзниць льокальних.

З Будапешту доносять, що в богато містах угорских, іменно в Будапештї, Білгородї королївскім і Мискольчи увязнено аґітаторів социялїстичних, що хотїли спонукати робітників до страйку.

Розпорядженє в справі стягненя нот державних вийде слїдуючого тижня. Угода з австро-угорским банком настане ще сего тижня.

Італїйске правительство увязнило доси 2.200 осіб, підозрілих о анархізм і вислало 50 аґентів за границю для пильнованя італїйских анархістів. Після ухвали сенату вийде комісия на Червоне море, де буде заложена карна кольонїя італїйских анархістів. Найбільше буде їх з Ліворна.

В дальшій нарадї над законом против анархістів у французкім парляментї говорив Ґобле против закона, доказуючи, що він доведе до самоволї. Чому не помогли три нові закони, видані по замаху Веліянта, і гроші на полїцию? В процесах прасових мали би тепер судити фахові судї, а не присяжні: фахові-ж залежні від правительства! На зараду нашому лиху треба социяльних реформ. — На се міністер справедливости Ґерен запевнив, що не йде о обмеженє свободи праси, лише о нищенє пропаґанди анархістичної. В новім законї нема мови про злочини полїтичні. — Відтак ухвалено перейти до специяльної дебати. Социялїсти хотїли до того не допустити і жадали все поіменного голосованя.

Новинки.

Львів дня 19 липня.

— **Іменованя.** Старшим радником скарбовим Дирекциї скарбу у Львові іменований Рудольф

28)

Матій Сандорф.

(Повість Юлїя Верна).

(Дальше).

Доктор Антекірт слухав з цікавостию бесїди сего лепского чоловіка, що гірко бідував на сьвітї, але мимо того не нарікав на свою долю. Він виміркував по нім, що хоч в нім і честна та щира душа, але й не мало в нім хитрости, та подумав собі, щоби то могло було бути з такого чоловіка, коли-б судьба не була поскупила єму средств від самого початку житя.

А куди-ж підете звідси? — спитав він дальше.

— Куди нас очи поведуть. Очи то ще таки часами найлїпшим проводирем, і взагалї знають добре дорогу. Лиш в отсїм мабуть біда, що они нас сим разом за далеко завели від нашої вітчини. Ми повинні були насамперед їх спитати, куди они нас несуть.

Доктор Антекірт дивив ся через хвильку на них обох а відтак відозвав ся знову:

— Ну, що-ж би для вас зробити?

— Нїчого, пане доктор — відповів Поент Пескаде, — зовсім нїчого!

— Може маєте охоту вертати назад в рідні сторони до Провансиї?

Акробатам аж очи засьвітили ся.

— Я би вас аж туди завіз.

— То було би знаменито! — сказав Поент Пескаде, а відтак обернув ся до свого товариша і спитав єго:

— А ти що на то, Капе Матіфу, чи ти би хотів вернути?

— Та чому би нї.... коли-б і ти вертав зі мною.

— Але що ми там будемо робити? З чого будемо там жити?

Кап Матіфу потер ся рукою по чолї, як звичайно, коли настали якісь трудні хвилї в єго житю.

— Будемо.... будемо.... муркотїв він щось.

— І ти не знаєш.... і я так само не знаю.... Але нїчого не вадить. Будемо в ріднім краю. Чи то буває де таке на сьвітї, пане доктор, щоби такі два бідаки, як ми, мали одну вітчину, щоби такі два пройдисьвіти, що не мають навіть родичів, десь породили ся? Я то вже від давна над тим думаю і не можу того ніяк збагнути.

— А може схочете стати у мене на службу? — спитав доктор Антекірт.

На таке несподіване предложенє Поент Пескаде аж схопив ся, а Кап Матіфу лиш видивив ся на него і не знав, чи й собі встати, чи нї.

— У вас на службу стати, пане доктор? — промовив наконець Поент Пескаде. Та що вам з нас прийде? Ми нїчого більше не знаємо, лиш їздити та показувати свою силу і зручність. Коли вас то може забавляти підчас вашої подорожи, або може у вашім краю, то....

— Послухайте, що вам скажу — перебив єму доктор Антекірт; — менї потреба відважних, щирих і зручних людий, що помогли би менї перевести мої пляни. Вас нїчо не вяже, нїчо не тягне до вітчини. Скажіть, пристанете до мене?

— Але коли ви переведете свої пляни.... сказав на то Поент Пескаде.

— То й тогди не потребуєте мене покидати, коли вам буде у мене добре — відповів доктор. Зістанете у мене на кораблї. Або от що! Будете учити мою залогу, як робити перевертп у воздусї. Коли-ж захочете вернути до своєї вітчини, то й то буде вам вільно, а й тогди будете мати достаточне забезпеченє на будучність.

— Пане доктор! — сказав на то Поент Пескаде — ваше предложенє чей не виходить на то, щоби ми у вас дармували? Ми би на то не пристали, щоби вам не здали ся до нїякої роботи!

— Будете мати таку роботу, що будете вдоволені з неї.

— То вже добре знати, пане доктор!

— Що-ж на то скажете?

— Може одно. Нас тут двох перед вами, Кап Матіфу і я. Ми оба з одного краю і були би певно також з одної родини, коли-б ми яку мали. Ми як два рідні брати. Кап Матіфу не міг би жити без Поента Пескаде, а Поент

Майдінґер з Решова і др. Стан. Шляхтовский. Концепісти скарбові Брон. Думницкий і Ю. Фішер, концептові практиканти Іван Вандик, Юл. Луцик, Вол. Кропачек, Ів. Смолуха, Осип Грабский, Жигм. Андрушівский, Ос. Лукашевский, Ос. Држановский, Ів. Фаер, др. Ів. Старжевский, др. Вол. Паткевич, Лев Старовійский, Вінк. Конистиньский, Леоп. Федорович, Ів. Заяць, Ос. Прессен, Іполит Трушкевич, Йосафат Старкевич, Теоф. Невелич, Мариян Пухалик і Леопольд Крупский іменовані концепістами скарбовими в X клясї ранґи для служби податків сталих. Концепісти скарбові: Теоф. Бялий, Мик. Чернявский, Віктор Шейбаль, Антін Ґославский, Юстин Дорожиньский, Ів. Опалиньский, Едвард Патрин, Цел. Штадлер, Ос. Віткось, Стан. Ценнерман і Ос. Старушкевич іменовані комісарями скарбу в IX клясї ранґи, а практиканти концептові: Фел. Фропчек, Ант. Курія, др. А. Голковский, Стан. Будзиновский, Ф. Бернацкий, Е. Келер, Сев. Вайкштайн, Ад. Пневский, Вол. Хилевский, Мих. Янишевский, Чеслав Пиклевич, Ос. Бяликевич, Мих. Копровский і Ос. Нентвіґ концепістами скарбу в X. кл. ранґи. Офіцыял рах. Роман Бялачевский ревідентом рах. в IX клясї, асистент рахунковий Адам Вляссак офіцыялом в X клясї, а практиканти рах.: Кирило Сьвідерский, Теоф. Дидиньский, Ант. Вілецкий, Ів. Сінкевич і Ал. Боженцкий асистентами рах. в XI кл. ранґи. Канцелїсти Мих. Стецяк, Мариян Кочерский і Леоп. Доманьский імен. офіцыялами канцелярийними в X кл.; Генрик Ясиньский, Ж. Тромпетер, Ос. Кручек, Ст. Орловский, Фел. Стемпневский, Ан. Кос і Мат. Лясковский іменовані канцелїстами в XI клясї ранґи.

— **Проґрама подорожи Є. В. Цїсаря в вересни.** Часописи віденьскі доносять, що Цїсар забавить до 1 вересня в Ішли, з-відки поїде на маневри до Чехиї і Морави. Дня 7 вересня приїде до Львова на виставу і забавить тут чотири днї. В тім часї відбудуть ся в околици Львова великі маневри кінноти, в котрих возьме участь цїла львівска залога. Дня 11 вересня виїде Є. В. Цїсар на великі маневри до Угорщини в охрестности Балаша-Дярмат. В тїй подорожи буде Цїсаря супроводжати богато Архикнязїв і заграничні войскові аташе. Дня 14 вересня отворить Цїсар спільні делеґациї в Будапештї. Пізнїйше вибере ся в дорогу до Німеччини, де стрітить ся з Цїсарем Вільгельмом, як також відвідає двори в Ваймарі, Дармштадї і Штутґардї. По повороті Монарха з Німеччини відбудуть ся, як кождого року, двірскі лови в Горішній Стириї.

— **Стіпендиї цїсарскі** по 300 зр. в золотї будуть роздані з початком 1894/5 року шкільного, а то по однії для слухателїв університету в Чернівцях, у Львові, Кракові, Відни, Празї і Градци. Подання треба вносити до 15 вересня 1894 до k. k. General Direction der k. k. Fonds, k. k. Hofburg у Відни.

— **Головний виділ Товариства „Просьвіта"** у Львові розписав конкурс на вандрівного учителя господарства до читалень „Просьвіти". Зголошувати ся належить до канцеляриї товариства „Просьвіта" у Львові (при ул. Вірменьскій ч. 2, I. поверх), де уділені будуть близші условія. — Речинець до 1. серпня с. р. — В справі обсади посади редактора „Читальнї" приняв виділ на засїданю дня 14 с. м. до відомости, що на оголошений конкурс зголосили ся в означеним часї три кандидати. Однакож з огляду, що жаден з кандидатів не мешкає у Львові а всї заявили, що они не фахові в справах господарских, упрошено дотеперішного редактора, щоби дальше вів редакцию „Читальнї". Справа запису бл. п. Стефана Качали вже остаточно полагоджена. Упрошено дра Костя Левицкого, щоби підняв запис (котрий, по потрученю всїх коштів і видатків, виносить по-над 8.000 зр.) і закупив за сю суму листи заставні по половинї Земского кредитового товариства а по половинї Банку краєвого. На час вакаций по виїздї голови і заступника голови заступає товариство др. Кость Левицкий.

— **В Тернопільскій Рускій Бурсї** поміщених учеників клясифікация випала в той спосіб, що на 75 учеників питомцїв Бурси, одержало 13 степень первий з відзначенем, 54 степень первий, 3 поправку по фериях а 3 другий степень.

Вистава краєва.

(Павільон львівских руских товариств).

I. Політикоманія обняла у нас всї уми рускі так, що їх тяжко одушевити до чого иншого. Дешевим способом доробляють ся люди титулу патріотів за пусті нїби-патріотичні промови, нарікання і т. п., котрі не підперті дїлом, невсипучою роботою кождої одиниці, пропадають без слїду. Кілько у нас таких людий, що на словах як на орґанах грають, на дїлі-ж як на балабайцї! І дивно, що такі люди другим імпонують. А чей же не в тім сила, що корова сива, а в тім, кілько молока дає; не в тім сила, що людина крикслива, а в тім, що она зробила. Ми пригадуємо собі, як наші люди приняли проект, щоби Русини взяли участь у виставі краєвій. Замість розважити річ, одушевити ся і засипати руский відділ на виставі як найчисленнїйше тим, що маємо, наші політики (а у нас кождий політиком), приклавши палець на чоло, стали роздумовати: чи оно мудро і політично буде брати участь в „польскій" виставі? То Мадяри і Нїмцї, мабуть не великі прихильники Славян, не розважали довго і взяли участь у виставі, бо знають, що то інтерес — а наші довго писали і говорили о абстиненциї і взагалї не зробили того, що могли. Не помогла богато і відозва „Народної Ради", що поручала Русинам взяти участь у виставі — і як би не енерґія проф. Вол. Шухевича, котрий майже всю роботу у рускім відділї взяв на себе і довів єї до ладу так, як тілько може один чоловік, то всякий гість виставовий не найшов би майже нічого на виставі, що сьвідчило би о істнованю Русинів в Галичинї.

Бувший професор львівского Університету Рульф, говорив бувало, що Русини люди незвичайно спосібні, але лїниві, як медведї. Гірка правда! Чи було н. пр. що лекшого, як павільон церковний заповнити як найсильнїйше, атже памяток церковних у нас безлїч! Сам впреосьв. Митрополит поручав Духовеньству присилати на виставу все, що цїнне і цікаве зберегає ся по наших церквах — тимчасом, як се констатує „Душпастир", у виставовій церковци єсть тілько „зовсім не імпонуюча збірка книг, евангелий, чаш, фелонів, образів і старих замків цевковних, іконостас кристинопільский, два образи новочасні" і т. д. А хтож тому винен, що збірка „неімпонуюча"?... Вже чим, як чим, а памятками церковними могли ми заімпонувати. Але-ж добре сказав проф. Рульф....

І так у нас у всїм дїє ся. На нечисленних одиницях спиняє ся вся робота народна, добре хоч, що ті одиницї не дають ся відстрашити від роботи нїякими перепонами. На виставі ми не маємо руского павільону, лише павільон руских товариств і то львівских. То велика ріжниця в назві; після неї треба й глядати в павільонї лише того, що товариства могли виставити. Історія повстаня сего павільону менче-більше знана, але ми повторимо єї ще раз перед описом предметів, що у нїм містять ся.

Ще зимою 1893 р., на загальних зборах Наукового товариства імени Шевченка у Львові піднесена була думка, щоби Русини взяли ґреміяльну участь в проектованій виставі краєвій, специяльною, щоб усї рускі товариства і орґанїзациї народні, котрі з сею думкою згодять ся, представили в відповідний спосіб здобутки своєї працї, хід свого розвою і способи

Пескаде без Капа Матіфу. Погадайте собі лиш тих сіямских близнюків: не можна їх було розділити, бо один без другого був би загинув. Коротко сказавши, ми також Сіямцї. Ми дуже любимо ся, пане доктор!

І Поент Пескаде витягнув руку до Капа Матіфу, а той приложив собі єї до грудий і пестив ся з нею, як мала дитина.

— О тім нема й бесіди, щоби вас розлучати, мої приятелї; я вже то добре виджу, що ви би нїяк не розлучили ся.

— Коли так, то дїло було би вже покінчене, коли-б....

— Коли-б що?

— Коли-б Кап Матіфу на то пристав.

— Кажи, що пристаєш, Поенте Пескаде, то скажеш вже й за мене.

— Отже добре, то дїло вже залагоджене— відповів доктор — а певно не пожалуєте того. Від нинї вже не будете працювати.

— Ого! пане доктор! майте ся на бачности! — відозвав ся Поент Пескаде. — Берете більший тягар на себе, як вам то навіть може здає ся.

— А то чому?

— Бо то вас буде дорого коштувати, особливо той Кап Матіфу. Мій Кап Матіфу їсть споро, а ви чей не схочете, щоби єму у вашій службі сил прибувало.

— Нехай єму про мене і вдвоє прибуде.

— То він вас тогди цїлком зруйнує, пане доктор!

— Мене нїхто в сьвітї не зруйнує, Поенте Пескаде.

— Але бо їсть два, а може й три рази на день...

— А хоч би й пять, шість і сїм разів, скоро лиш єму захоче ся — відповів доктор Антекірт сьміючись. У мене для кождого стіл накритий.

— Чуєш, Капе? — відозвав ся Поент Пескаде урадований. — Будеш їсти, кілько тобі захоче ся.

— Та й ви також, Поенте Пескаде.

— О, я то лиш як за того воробця. Але чи ми часто, пане доктор, будемо пускати ся на море, коли вільно вас спитати?

— Дуже часто. У мене тепер на всїх кінцях Середземного моря повно роботи. Недужі, котрих я лїчу, то майже на всїх побережах. Я виконую практику лїкарску на спосіб межинародний. Коли якийсь недужий, що в Танґері [1]) або на Балеарах [2]), зве мене, підчас коли я в Суесї, хиба-ж менї не їхати до него? Як лїкар у великім містї біґає з одного передмістя на друге, так іду я з Ґібральтару на грецкі острови, з Адриї до заливу Лїоньского, з Йоньского моря [3]) до заливу Ґабес [4]). У мене є ще й инші, десять разів скоріші судна, як отсей яхт, а ви будете зі мною найчастїйше їздити.

— То дуже добре, пане доктор — сказав на то Поент Пескаде затираючи собі руки.

— Але чи ви не боїте ся їти на море? — спитав доктор.

— Ми би бояли ся їти на море? Ми дїти Провансиї! Ще хлопцями, бувало, пускали ся ми човном по рїцї. Де-ж там! Ми не боїмо ся моря, анї морскої хороби, бо ми увикли ходити головою в долину а до гори ногами. Коли-б панове і панї, що мають собі пускати ся на море, лиш два місяцї так собі походили, як ми, то не потребували би підчас їзди кораблем так йойкати та стогнати. Просимо панове і панї лиш спробуйте і вступіть до нашого товариства!

І Пескаде став так весело викрикувати на давний лад, як коли-б то він все ще стояв на підвисшеню перед своєю будою.

— Славно, Поенте Пескаде! — сказав доктор. — Я вже виджу, що ми дуже добре погодимо ся з собою, лиш дивіть ся, щоби ви не стратили своєї веселости. Сьмійте ся і веселїть ся та співайте, кілько хочете. Будущність може бути так сумна, що ваша веселість тогди придасть ся.

Сказавши то, доктор Антекірт став якось дуже поважним. Пескаде, що добре дивив ся на него, змірковав, що сей чоловік мусів к

---

[1]) Місто в північній Африцї над проливом ґібральтарским, напротив Іспаниї.

[2]) Балеарами називають ся три острови в Середземнім мори, належачі до Іспаниї і недалеко на всході від неї; найбільший з тих островів Мальорка, (столиця: місто Пальма), відтак Менорка і Кабрера (незамешкала, повна кіз і кріликів). Недалеко від Балеарів острови Пітиузи (соснові острови): Ібіца і Форментера (пшеничний остров).

[3]) Море Йоньске, часть моря Середземного, на захід від грецкого побережа, сполучає ся з Адрийским морем проливом отрантским; тут острови, звані йоньскими: Корфу, Левкас (або Санта Мавра), Ітака, Кефальонїя і Занте.

[4]) Ґабес, місто на всхіднім побережу Тунїсу в Африцї, а від него і назва заливу. Одного часу був плян перекопати звідси канал від моря через озера (по арабски „шот") Джерід, Рарса і Мелрір аж в глибину пустинї Сагари і залити пустиню водою.

якими вони йдуть до своєї цїли. Думалось, що такий образ розвою і здобутків руско-народних товариств за час більше як 25-лїтний буде навчаючий не тілько для чужих гостий, котрі прибувають на виставу краєву до Львова і в отій виставі руских товариств побачуть наглядно майже всї важнїйші моменти внутрішної історії Русинів за остатнї десятилїтя, але буде також не менше пожиточний і навчаючий для самих Русинів і всїх орґанізаций, бо вкаже наглядно реальнї набутки їх патріотичної працї, а заразом і хиби тої працї, позволить їм порівняти свої сили і осягнені результати з силами і результатами анальоґічних орґанізаций польских і таким способом вкаже не одну нову потребу, збудить не одну нову думку, розрушає не одну сьвіжу силу до працї.

Сї аргументи здобули собі загальне признанє зібраних членів Наукового тов. ім. Шевченка, так що ухвала випала по думцї внескодавця. На дорогу практичного виконаня ступила ся ухвала тодї, коли видїл політичного товариства „Народна Рада" зсолїдаризував ся з нею і в осібній відозві, опублїкованій в руских часописах, завізвав усї рускі товариства і інституциї львівскі, щоби приступили до сего дїла. За сим голосом пішли швидко товариства: Просьвіта, Наукове тов. ім. Шевченка, Народна Рада, Руска Бесїда, Клюб Русинок, Руске товариство педаґоґічне, Товариство сьпівацке „Боян", Товариство ремісників „Зоря", Народна Торговля, Товариство взаїмних убезпечень „Днїстер".

Коли в зарядах усїх тих товариств запали однодушні ухвали що до участи тих товариств в краєвій виставі, вибрано делеґатів з кождого товариства, котрі мали спільно нарадити ся над тим, в який спосіб се зробити. Делеґати розміркували, що найвідповіднїйше буде побудувати на виставі осібний павільон, в котрім би найшли поміщенє предмети, достарчені всїми товариствами. Веденє сего дїла делеґати поручили проф. В. Шухевичеви. Після вказівок проф. Шухевича виготовив плян того павільону проф. політехніки львівскої д. Ю. Захариєвич, а архітект і будівничий д. Іван Левиньский взяв на себе побудувати сей павільон і ведений патріотизмом зладив коштори́с так низький, що висше згадані товариства без надто великого ущербу в своїх буджетах могли спільно покрити кошти єго будови.

Ось і станув на площі вистави краєвої близь відділу етноґрафічного невеличкий, скромний хутір, обведений штахетками та омаєний смереками, будований після взірця стародавних хат господарских. Внутрішнїм єго пристроєнем заняв ся давнїйший голова а тепер почесний член тов. „Просьвіти", незабутний та щедрий добродїй сего товариства і звісний широко в краю і поза границями меценат нашого рідного промислу домашного, Володислав Федорович із Вікна. Прекрасні килими, котрими обвішані стїни і балюстради павільону руских товариств, се не тілько взірцї нашого місцевого килимкарства, але переважно вироби першої в нашім краю школи килимкарскої, котру д. В. Федорович заснував у своїй маєтности Вікнї і котру доси удержує, не щадячи кошту і заходу і ведений справдї сьвітлим поглядом і чоловіколюбним бажанем — ухоронити один із найкрасших і старших наших промислів домашних, наше питоме килимкарство, від затрати і повного занедбаня і через піддвигненє сеї гарної галузї промислу причинити ся до піднесеня добробиту народного, отворити незаможним селянам одно нове жерело чесного заробітку.

Тому що вироби тої школи становлять немов тло декорацийне цїлого павільону руских товариств, для того ми, заким перейдемо до виказу поодиноких товариств і виставлених ними предметів, скажемо кілька слів про повстанє і розвій сеї одинокої в Галичинї школи килимкарскої.

Вже від кільканайцяти лїт інтересував ся д. В. Федорович ріжними галузями сільского промислу домашного, а особливо виробами старого вимираючого руского килимкарства. Не щадячи труду і коштів збирав він окази старих килимів подільских, котрі уможливили єму познайомити ся докладно з технїкою і способом продукциї нашого давного килимкарства, пізнати єго вартість артистичну і економічну. Врешті в 1886 р. він рішив ся приступити до заснованя в своїй маєтности Вікнї, скалатского пов., школи килимкарскої. По кількох невдалих пробах з килимкарями зі збараского пов. і з Буковини удало ся тілько в р. 1888 здобути для сего закладу спосібного вчителя. Івана Івахова з Кобили в збараскім повіті. Вже в роцї 1891 числила ся школа 8 килимкарских станків, а при кождім з сих двох учеників. Час науки, коротший для спосібнїйших, а довший для менше спосібних, виносить пересічно 5 лїт, почім вивчені ученики відходять, заосмотрені в невеличкий капіталець, ускладаний із заробітку, в станок килимкарский, котрого кошти також покривають ся з їх заробітку (80 кр. від квадратового ліктя виробу), розносячи таким способом технїку килимкарску на ново по краю, де она колись широко цвила. Д. Федорович, оснувавши свою школу не для промислової спекуляциї, не для інтересу, а власне для піддержаня і оживленя стародавної а так характерної галузи руского домашного промислу, і кермуючись при тім власним естетичним смаком і докладним пізнанєм технїки та взорів давного килимарства, поклав собі в сій роботї метою — не накидати народови нїякої інновациї, але навязати власне до старих а добрих традиций нашого питомого килимкарства. Зарівно узори як і технїка, як і фарби, все в килимкарскій школї д. Федоровича є таке, як в старих килимах; принципіяльно виключено вживанє нових анїлїнових фарб, котрі новим килимам, виробльованим ще декуди в гнїздах старого килимкарского промислу, відбирають майже всяку вартість.

До нового року 1892 затруднених було в віконьскій школї загалом 32 килимкарів. Они виробили 642 килими загальної вартости 12.840 г. Пересічна цїна одного килима випадає таким способом на 20 г., але в повисшім числї були малї килими по 5 г., а були також великі портієри, що продають ся по 50 г. і висше. Прекрасним показом того, що і як робить килимарска школа в Вікнї, була устроєна д. Федоровичем в лютім 1891 року в великій салї ратушевій у Львові вистава вироблених нею килимів, котра здобула для школи і єї основателя однодушну похвалу знавців і всеї праси. Від того часу килимкарска школа в Вікнї поступила дуже значно наперед. Нинї числить она 20 варстатів, при котрих затруднено 28 хлопців, набраних переважно з маєтностий д. Федоровича. Провід над школою має Андрух Турок майстер килимкарский з Гнилиць. Для школи збудував п. Федорович осібний одноповерховий будинок, в котрім в низу містять ся помешканя учителя і учеників, а весь перший поверх, се одна велика саля, в котрій містить ся школа. Саля устроєна так, що серединою є прохід, а по обох єго боках, при подовжних стїнах уміщені варстати, та так, що кождий варстат має для себе окреме обширне вікно. При самім вході находить ся варстат для учителя, котрий зі свого місця може від разу окинути оком усю салю. Варстати мають ріжну широкість від 165 до 240 сантиметрів. При кождім працює один ученик старший, а один молодший, так що завсїгди старший підучує молодшого. Ученики встають о 5 рано, миють ся, моляти ся, спрятують у школї, провітрюють єї, топлять в печі і йдуть на снїданє. По снїданю забирають ся до роботи і працюють до полудня, потім ідуть на обід і мають по обідї 2 години впочинку. По полудни йде робота до 5 години, по чім ученики одну або дві години займають ся якою небуд иншою роботою, н. пр. у городї, щоб після кількагодинного сидженя мали відповідну ґімнастику і рух на сьвіжім повітрі. По вечері наступає молитва, по чім усї йдуть спати.

Звичайно потребує середно спосібний ученик двох лїт, щоби навчити ся килимкарства, т. є. щоби скопіювати предложений єму не надто трудний взірець у школї. Та про те курс вченя в віконьскій школї виносить 5 лїт, бо основателеви єї ходить о те, щоби ученики вивчили ся не тілько простої зручности, яка потрібна при сім ремеслї, але познайомили ся докладно з варстатом і єго складовими частями, зі стилем, орнаментикою, фарбами і т. і., т. є. щоби по виступленю зі школи були в станї провадити ремесло як самостійні і всесторонно з дїлом обізнані майстри.

На взір старих бельгійских ґобелїнів, з котрими наші килими що до технїки зовсім тотожні, має кождий килим з віконьскої школи марку тої школи: герб Огінець в горі у лївому розї, а по обох боках герба рускі букви: В. Ф.

лось в своїм житю зазнати великого горя, а може бути, що й він колись такого горя зазнає. Він відозвав ся длятого чим скорше:

— Пане доктор, ми тепер віддаємо ся вам душею і тїлом.

— А від нинї можете вже розгосподарувати ся в своїх кабінах. Я мабуть лишу ся ще на кілька днів в Ґружу і Дубровнику; але то буде добре, коли ви вже тепер привикнете жити на „Саварені".

— Будемо жити на нїй аж до тої хвилї, доки не заведете нас до свого краю — додав Поент Пескаде.

— Я не маю вітчини, а радше сказавши, маю лиш таку, яку сам собі сотворив, маю край, що єсть моїм, а коли схочете, то він буде і ваш.

— Ходїм же, Капе Матіфу! — відозвав ся Поент Пескаде — будемо продавати наші маєтки. Лиш не бій ся; ми нікому нічого не винні, той не замкнуть нас до Іванової хати.

Оба приятелї розпрагцали ся з доктором Антекіртом та сїли на лодку, котра вже на них чекала, і поплили від гребли під Ґружем.

До двох годин списали вже всї свої маєтки і відпродали одному товаришеви всї другки, на котрих розпинало ся полотно, коли треба було ставити буду, помальоване полотно та великий і малий бубен — от і цїле їх майно. На то не треба було богато часу, не треба було великого труду, але також і не уґинали ся під тягаром тих кілька ринських, якими обібрали ся із тої продажи.

Але Поент Пескаде упер ся був на то, щоби він взяв собі на памятку із свого житя акробатского свій одяг, в який перебирав ся за весельчака і свою сопілку, а Кап Матіфу, щоби взяв собі свою буду і також одяг силача. Їм було би жаль розстати ся з тими інструментами та з тими сьвітячими лахами, в котрих нажили собі тілько слави. Сї річи зложили они на самім сподї одної однїсенької скринки, що скривала всї їх дорогоцїнности, всю одїж, все добро і всї маєтки.

Під вечер вернули Поент Пескаде і Кап Матіфу знову на „Саварену". Велика кабіна в передній части корабля вже була для них приготовлена і вигідно уладжена; було в нїй все, „чого треба до писаня" — як сказав веселий Пескаде.

Залога, котру они виратували від страшного нещастя, повитала нових товаришів дуже сердечно. Поент Пескаде і Кап Матіфу переконали ся зараз, що в виду корабельної кухнї нема чого жалувати за пропавшими кухнями провансальских арен.

— А видиш, Капе Матіфу — казав Поент Пескаде допиваючи чарку вина з Асті [5] — таки чоловік дійде до чогось, коли жиє честно. Треба честно жити!

Кап Матіфу лиш кивнув на то головою, бо не міг промовити, позаяк заткав був собі рот спорим куснем печеної шинки, що зараз разом з двома вареними яйцями щезла в єго горлї.

— Слухай, Капе, який би то мусів бути наш заробок, коли ти так заїдаєш? — спитав Поент Пескаде.

(Дальше буде).

5) Місто в північній Італії, в провінциї Алесандрія.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 19 липня. Вийшло розпорядженє, що від 1 серпня нові повітові дирекциї скарбу в Ярославі і Вадовицях мають зачати урядувати.

Будапешт 19 липня. В половинї серпня виїде Векерле з міністром торговлї Люколем на львівску виставу.

За редакцию відповідає Адам Кроховецкий.

ІНСЕРАТИ.

З друкарні В. Ловиньского під зарядом В. І. Вебера.